NOVICE

GLASILO SZDL OKRAJA KOČEVJE

LETO I. ŠTEV. 22

Izdaja Okrajni odbor SZDL Kočevje

Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik Jože Košir
List izhaja vsako drugo soboto

Cena 10 din

V KOČEVJU, DNE 8. DEC. 1956

Proslave Dneva republike po našem okraju

50-letnica telesne vzgoje in nov zadružni dom v Ribnici

Praznik rojstva nove Jugoslavije je ribniški »Partizan« združil s prisrčno slovesnostjo ob 50-letnici TVD »Partizan« Ribnica. Ribnica se je že na predvečer praznika odela v slavnostno razpoloženje. S hiš je viselo lepo število zastav. Zvečer 28. novembra je bila v domu Partizana slavnostna akademija. Drugega dne, 29. novembra je bila ob 9. uri v domu Partizana slavnostna seja uprave TVD Partizan, na kateri so bili navzoči tudi številni povabljenci in pionirji telesne vzgoje v Ribniški dolini. Slovesnosti so dali še poseben značaj častni gostje: državni sekretar za notranje zadeve LRS in predsednik »Partizana« Slovenije tov. Mitja Ribičič, državni sekretar za finance LRS tov. Matija Maležič, podpredsednik »Partizana« Slovenije tov. Viktor Šenica, predsednik OLO tov. Janez Pirnat, urednik »Poleta« tov. Prešeren, predsednik obč. LO Ribnica tov. Jože Selšek in drugi.

Slavnostno sejo je začel predsednik društva »Partizan« Ribnica tov. Faganeli, ki je najprej pozdravil vse navzoče, zlasti pa še drage goste. Medtem ko je gasilska godba igrala, je prikorakal v dvorano prvi načelnik Partizana tov. Pakiž v spremstvu dveh članov, dveh mladink in dveh pionirjev, noseč prvo novo zastavo društva, ki je bila razvita na slavnostni akademiji 28. nov. zvečer. Tov. Ribičič je nato pripel na zastavo lep trak — kot priznanje za uspešno delo ribniškega »Partizana«. Tov. Faganeli je imel nato slavnostni govor. Jedrnato je orisal delo, uspehe in težave telesne vzgoje v Ribniški dolini od prvih začetkov, to je od leta 1906, pa skozi obdobja I. in II. svetovne vojne ter v zadnjem povojnem obdobju. Zvedeli smo, da je »Partizan« in njegov predhodnik »Sokol« storil mnogo pozitivnega v korist ljudstva, tako pri telesni vzgoji, na kulturnem področju, bivši »Sokol« pa tudi v prebujanju narodne zavesti in pravilni vzgoji svojih članov, kar se je posebno jasno pokazalo med narodnoosvobodilno borbo, ko je sodelovalo v vrstah NOV okrog 200 članov »Sokola«, okrog 80 pa je dalo na oltar domovine svoja življenja.

Uspehi »Partizana« so bili posebno lepi v tem letu. Naj omenimo samo dograditev novega športnega stadiona, ki bo še poznim rodovom pripovedoval o pridnosti in marljivosti sedanjega vodstva TVD »Partizan« Ribnica. Po govoru predsednika društva tov. Faganelija, je tajnik tov. Levstek prebral imena tistih, katerim je sklenila uprava »Partizana« podeliti za njihove zasluge skromno priznanje — diplome. Skupno je bilo podeljeno nad 200 ličnih diplom. Med podelitvijo je prišlo večkrat do lepih prizorov spoštovanja in zahvale starim sivolasim pionirjem telesne vzgoje v Ribniški dolini.

Otvoritev zadružnega doma

Na praznik rojstva naše republike, 29. novembra, je bila v Ribnici ob 11. uri dopoldne lepa slovesnost. Ob lepi udeležbi prebivalstva, ki so kljub dežju in snegu prišli na to pomembno proslavo, je upravnik kmetijske zadruge Ribnica tov. Jože Kušlan v nagovoru, v katerem je pozdravil predstavnike oblasti in organizacij in ostale goste, odprl zadružni dom. Tov. Kušlan se je v nagovoru zahvalil vsem, ki so pomagali, da je Ribnica prišla do tako lepe zgradbe, ki ne bo samo koristna, ampak bo tudi pravi okras. Za njim je govoril predsednik upravnega odbora KZ tov. Pucelj. Po otvoritvi doma so bili vsi povabljeni na ogled prostorov novega doma ter na razstavo Kovinskega podjetja »Partizan« Ribnica. Videli smo, da je to mlado podjetje že zelo napredovalo in da se s svojimi kvalitetnimi izdelki uspešno uveljavlja na trgu. Predvsem so na razstavi pritegnili pozornost dovršeni izdelki za potrebe telovadcev itd.

Nova zadružna zgradba ima poleg pisarniških prostorov, stanovanj, skladišč in drugih pritiklin krasne trgovske prostore, nadalje prostor za mlekarno, mesarijo in druge prostore, ki po svoji higieničnosti in praktičnosti ustrezajo vsem predpisom in estetiki. Na dan otvoritve je bil zadružni dom res lep in so bili zato zadružniki res lahko ponosni nanj. Naj na kraju omenimo še to, da je bife v domu ta dan obratoval brezplačno. Prijazni uslužbenci zadruge so delili pijače in jedačo brezplačno, kar je splošno veselje številnih udeležencev še povečalo. Prizadevnim ribniškim zadružnikom, predvsem pa upravnemu odboru in vodilnim uslužbencem zadruge na čelu z upravnikom zadruge tov. Kušlanom, moramo za tako velik uspeh samo čestitati.

Sindikat – tolmač delavskih teženj

OB OBČNIH ZBORIH SINDIKALNIH PODRUŽNIC

Vsako leto so občni zbori sindikalnih organizacij; letos so jih imele že skoraj vse organizacije.

Če gledamo na zasluge te organizacije in njeno vlogo v preteklosti, moramo priznati, da današnje sindikalne organizacije vsega tega nimajo več. Imajo pa v skladu z novo družbeno ureditvijo tudi temu primerne naloge. Ker je bilo na več občnih zborih in tudi na pripravah zanje slišati vprašanje o pomenu in vlogi sindikata in njegove koristnosti, bi bilo potrebno v zvezi s tem dati nekoliko pojasnil.

Prvo, kar zanima vsakega delavca, je življenjski standard. To je seveda popolnoma razumljivo. Kakšna pa je vloga delavske organizacije, in to je sindikat, v dviganju standarda, to je pa mnogim nejasno. Zavedati se namreč moramo, da s stalnim povečevanjem plač ne dvigujemo življenjskih pogojev, dvignili jih bomo le s povečano proizvodnjo. Dolžnost sindikalnih podružnic v vsakem podjetju pa je, da iščejo načine in metode, kako to doseči.

Drugo važno vprašanje, o katerem se sicer tudi razgovarjajo v organizacijah, toda ne dovolj, je delavsko samoupravljanje. Ni videti koordinacije dela med organi upravljanja in sindikalno podružnico. Sicer to ne velja za vsa podjetja, res pa je, da v splošnem ni stalnega sistematskega medsebojnega dela in povezanosti. Dostikrat sindikalne organizacije niso seznanjene s sklepi delavskega sveta ali upravnega odbora, kako naj bi jih potem izvršile.

Nekoliko več se je do sedaj naredilo na vzgojnem področju. Sicer je bilo to organizirano bolj od strani uprave podjetja, toda tudi sindikalne organizacije so imele več različnih tečajev. Potrebno pa je, da se za to podružnice še bolj zavzamejo in organizirajo še več strokovnih tečajev. Nadalje je naloga sindikalnih podružnic, da apelirajo na svoje člane, naj se vključijo v tečaje splošnega izobraževanja, ki jih organizira Svoboda. Ko se že omenja DPD Svoboda, je potrebno spregovoriti o pomoči temu društvu od strani organizacij. Skoro na nobenem občnem zboru se ni govorilo o tem vprašanju, kar priča o dosedanji nezainteresiranosti. Zato morajo o vprašanju mobilizacije članstva za aktivno sodelovanje v omenjenem društvu sindikalne podružnice v bodoče več razmišljati in tudi delati. Žalostno je namreč dejstvo, da ne more kočevska Svoboda dobiti novih članov za svoje pevsko društvo. Pri tolikem številu mladih delavcev, kolikor jih je v Kočevju, bi pač lahko imeli kvalitetni pevski zbor, ako bi podružnice aktivizirale za to sposobne ljudi.

Občni zbori so na splošno po svoji vsebini le dali sliko in pregled dosedanjega dela. Vsi tisti kolektivi, ki vidijo v sindikatu svojo organizacijo, so temu primerno pripravili občni zbor. Vsekakor je treba pohvalti delo podružnic na Rudniku, pri SGP Zidar, pri Splošnem avtoprevozništvu, Elektro podjetju, pa tudi v nekaterih ustanovah kot je to OZZ, Pošta Kočevje in OLO Kočevje. Tudi pri KGP se je pokazalo delo zelo uspešno in sicer na upravah v Stari cerkvi in v Cvišlarjih. So pa tudi slabe podružnice: med njimi je na primer DP Mlaka in pa nekoliko obrtnih v Kočevju. Res je sicer, da so pogoji dela podružnic zelo težavni, toda z malo dobre volje se da vse urediti. Med občinskimi sindikalnimi sveti so najbolje opravili svoje delo v Laščah in Dobrepolju. Seveda imajo tudi tu svoje težave, posebno še v Dobrepolju, kjer sindikalni delavci ne najdejo razumevanja pri zelo odgovornem oblastnem funkcionarju. Menimo, da je čas absolutizma za nami in da poedinci v podjetju ne morejo več odločati vse na svojo roko. Kjer se tako misli, tam ne bo sindikalna organizacija nikoli našla svoje mesto, še manj pa delavsko samoupravljanje. Zato ni nič čudnega, če delavci v tem kraju mislijo, da je poedine napake, ki jih opazijo v podjetju, najbolje zamolčati, ker v nasprotnem primeru kaj lahko izgubijo delo.

Opaziti pa je tudi, da so sindikalne organizacije z ostalimi družbenimi organizacijami zelo slabo povezane. To je seveda zgrešeno, kajti tudi SZDL, ZK ali LM morajo vedeti za probleme v sindikalnih organizacijah in edino na ta način bodo lahko pomagale pri delu. Poleg tega se tudi opaža, da v krajih, ki nimajo delavske tradicije, delo sindikatov bolj počasi napreduje. Zlasti se to opaža v Sodražici in Loškem potoku, kjer sicer so podružnice, a je njihovo delo nesistematsko. Kdaj pa kdaj se zaletijo v delo, potem pa zopet popolnoma prenehajo. Težava v delu je tudi v tem, da vse delo sloni na eni osebi, ta pa ima še vrsto funkcij v različnih organizacijah. To pa tudi dokazuje, da je potrebno mnogo bolj kot doslej vključevati v delo mlajše kadre.

Ako v celoti analiziramo delo občnih zborov, lahko ugotovimo, da je to delo bilo dobro. To nam tudi jamči, da bodo podružnice še mnogo bolj kot doslej reševale svoje naloge. Videti je bilo to po zanimanju članstva kakor tudi po sprejemanju sklepov za bodoče delo.

Rudi Orel

Ribnica

PROSLAVA 29. NOVEMBRA V VEL. LAŠČAH

Pionirji in mladina nižje gimnazije v Velikih Laščah so dostojno proslavili Dan republike: priredili so samostojno proslavo s kulturnim programom. Nastopili so najmlajši — cicibani iz otroškega vrtca in v zboru recitirali »Anko partizanko«. Sledili so pionirji osnovnošolskih razredov in se urili v nastopanju, gimnazijci pa so recitirali v zboru Pozdrav 29. novembru. Zaključil je mladinski pevski zbor s pesmijo Smrt v Brdih in z državno himno.

Pionirji, ki so predstavljali publiko, so s ploskanjem dajali priznanje nastopajočim. co

Odlikovanja za 29. november

Za zasluge pri izgradnji socialistične domovine je po ukazu predsednika republike bilo v našem okraju odlikovanih 12 oseb. Z redom dela II. stopnje je bil odlikovan Alojz Šega, uslužbenec OLO Kočevje.

Z redom dela III. stopnje pa so bili odlikovani: Ludvik Golob, učitelj iz Kočevja, Melita Jelenc, uslužbenka OLO Kočevje, Adolf Jakopin, delavec tekstilne tovarne, Vinko Košir, uslužbenec občine Kočevje, Janko Pezdirc, sodnik iz Kočevja, Stane Repar, učitelj iz Kočevja, Blaž Volf, uslužbenec iz Kočevja, Anton Žagar, statistik iz Kočevja.

Medaljo dela pa so prejeli: Marija Kersnič, poštna uslužbenka iz Kočevja, Rudolf Urh, uslužbenec OLO in Alojz Vrbinc, matičar iz Dolenje vasi.

Ob podelitvi odlikovanj so bile krajše svečanosti, odličja pa so podelili odlikovanim vodilni funkcionarji okrajnega ljudskega odbora.

Vsem odlikovanim pa še posebej čestitamo!

PO SVETU

Čeprav na videz mirno mednarodno vzdušje v zadnjih štirinajstih dneh vendarle vsebuje znake velike živčnosti in napetosti, ki lahko vsak trenutek znova privede do izbruha novih sovražnosti, ki so le za trenutek ponehale.

Francozi so pod pritiskom Angležev, katerim notranjepolitična situacija ne dopušča, da bi lok še bolj napeli, morali pristati, čeprav zelo neradi, na umik svojih čet iz Egipta. Predsednik angleške vlade je odšel na tritedenski dopust na angleški otok Jamajko, vendar pa vsi mislijo, da je ta odhod pravzaprav Edenov umik, ki naj bi preprečil popoln razkol v konservativni stranki Anglije.

Zadnje dni se središče svetovnega zanimanja zopet pomika na Bližnji vzhod — stran od Madžarske — tokrat na malo Sirijo. Zahodni tisk namreč trdi, da hočejo Rusi tukaj ustvariti svojo bazo za bodoči napad ali pa vsaj za širjenje svojega vpliva na Bližnji vzhod. Na tą način hočejo dokazati, da Rusi res želijo za vsako ceno prodreti v ta del sveta in da je ameriška politika zgrešena, ker bi bilo nujno treba očuvati zahodno enotnost.

ŠE TITOV GOVOR

Maršalov govor v Pulju je po svetu vzbudil mnogo komentarjev, ki še vedno niso ponehali in zaradi pomembnosti tega govora še dolgo ne bodo. Najprej je Maršala napadla moskovska Pravda, ki je zavila nekatere njegove izjave tako, da bi lahko dokazala svoje, in je trmasto trdila, da je danes v svetu glavno to, da vse socialistične sile enotno nastopajo in da ni prav nič važno ali so stalinistične ali ne. Dogodki na Poljskem prav posebno pa še na Madžarskem so pokazali, da temu ni tako.

Češkoslovaško glasilo Rude pravo piše enako kakor Pravda. Poljaki so komentirali Maršalov govor realno in premišljeno. Krepko so tudi odgovorili francoskim komunistom, ki so o poteku dogodkov na Poljskem popolnoma napačno in površno informirali francosko članstvo. Vodja italijanskih komunistov je pozitivno ocenil Maršalov govor, ker se je z večino Maršalovih trditev strinjal, čeprav so njegove izjave manj določne in jasne. Najhuje pa so menda zopet reagirali francoski komunisti in to v starem tonu iz let po informbiroju. Gotovo so se s Titovo kritiko stalinističnih partij čutili močno prizadeti. Romuni in Bolgari so bili previdni v ocenah tega zgodovinskega govora, ki mu tudi drugi narodi priznavajo izredno hrabrost in jasnost.

ZDRUŽENI NARODI

V Združenih narodih poteka še vedno generalna debata o svetovnih problemih, ki jih šefi poedinih delegacij skušajo v svojih govorih rešiti ali pa podajajo stališča svojih vlad do teh problemov. V skupščini je govoril tudi jugoslovanski predstavnik Koča Popović, ki je izjavil, da Jugoslavija vztraja pri svojih prejšnjih stališčih glede razorožitve in ureditve drugih svetovnih problemov. Govor našega predstavnika je skupščina nagradila z dolgotrajnim ploskanjem.

Odkar je Jugoslavija tako vztrajno in hrabro branila pravično stvar malih narodov, da živijo v miru, ter pred Varnostnim svetom izbojevala sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine, ki je potem obsodilo napad na Egipt in zahtevalo umik napadalcev, je naša delegacija vedno pozdravljena.

PRIJATELJSTVA

Te dni se mudi pri nas predsednik prijateljske grške vlade gospod Karamanlis, ki bo pri nas obravnaval nekatera vprašanja v zvezi s krepitvijo naših odnosov z Grčijo, ki so se po zaslugi obeh vlad in na željo obeh narodov v skladu z našo dolgoletno tradicijo prijateljstva že lepo utrdili.

Kot vemo, je bil naš tov. Maršal povabljen na državniški obisk v Indonezijo, kamor naj bi odpotoval to zimo ali na pomlad. Ni še znano, ali bo Maršal na to potovanje krenil, ker mednarodna situacija ne dovoljuje državnikom, da bi odhajali na daljše poti, pa tudi zaradi tega, ker Sueški prekop do takrat gotovo še ne bo sposoben za plovbo.

Tudi naše enote, ki so v sestavu sil Združenih narodov, bodo delale na utrditvi jugoslovansko-egiptovskega prijateljstva. Egiptovski pristaniški delavci so takoj izjavili, da so pripravljeni izkrcati našo opremo po prihodu naših treh ladij v luko Port Said. Naši vojaki in mornarji so odklonili ponudbo anglo-francoskih zasedbenih oblasti, da jim te pomagajo.

V PREDGRADU SO PROSLAVILI DAN REPUBLIKE

Na predvečer 13. obletnice Dneva republike se je v Predgradu v zadružni dvorani kina zbralo mnogo ljudi iz Predgrada in okoliških vasi in proslavilo 13. obletnico Dneva republike.

Proslavo je otvoril tov. tajnik obč. LO Predgrad Drago Aupič. Po otvoritvi je zaigrala državno himno godba PGD iz Predgrada pod vodstvom kapelnika Jožeta Šmajcelja. Nato je imel govor predsednik obč. LO Predgrad tov. Marko Režek. J. Maslo

Partizanska Sodražica je razvila svoj prapor

Letošnji Dan republike je Sodražica proslavila na najbolj svečan način. Na predvečer je bila v dvorani »Partizana« šolska proslava s sodelovanjem ostalih množičnih organizacij. Prebivalci so napolnili dvorano do zadnjega kotička. Svečani govor o pomenu Dneva republike je imel sekretar občinske organizacije SZDL tov. Lojze Lušin. Vrstile so se nato deklamacije in skupinski telovadni in rajalni nastopi ob spremljavi godbe. Zelo lep je bil nastop »Devetorke« in srbski narodni ples, ki so ga izvajale pionirke v narodnih nošah.

Nastopil je tudi moški pevski zbor, v odmorih pa je igrala godba, ki je tudi zaključila proslavo s »Hej Slovani«.

Naslednji dan ob 16 je bila v dvorani svečana seja Zveze borcev in razvitje prapora. Predsednik organizacije tov. Fran Fajdiga je v svojem uvodnem govoru pozdravil številne goste, predstavnike oblasti, kolektivov, uradov in organizacij. Med njimi našega poslanca Matija Maležiča ter vse ostale. 15 let poteka, odkar so po slovenski zemlji odjeknili prvi uporniški streli in je njihov oster poziv na boj za svobodo in pravico sprožil orjaški plaz vstaje in ljudske revolucije. Sodražani se lahko s ponosom spominjamo tistih velikih dni, ko smo pokazali svojo borbeno moč, drznost, svoj visoki moralni čut za boj proti laži, krivici in nasilju. Ta zavest mora jekleniti člane ZB in stopnjevati našo predanost stvari pravega socializma. S ponosom se moramo spominjati zgodovinskih dni iz leta 1941, ko smo se sestali s pok. tov. Šeškom, tov. Rusom in drugimi ter razmotrivali pogoje za organizacijo OF v naši dolini. Zbirali smo orožje, municijo, razstrelivo in hrano za boj proti okupatorju. Sodraški sinovi in hčere so se po kapitulaciji jug. armade strnili v splošno ljudsko vstajo. Dobro se spominjamo še vsi 10. maja 1942, ko so padle v Sodražici prve žrtve iz naših vrst.

Nadaljevanje na 3. strani

Akademija v Kočevju

28. novembra ob 20 smo imeli v Kočevju proslavo v počastitev rojstnega dne nove Jugoslavije — 29. novembra.

Gimnazijski pevski zbor je v začetku zapel himno. Nato je tov. Osredkar z nekaj besedami poudaril pomen 29. novembra. Tega dne smo dobili Jugoslovani svojo delavsko oblast. Uzakonjene so bile vse pridobitve narodnoosvobodilnega boja in uresničene so bile težnje naših delovnih ljudi, ki so se pod vodstvom tov. Tita in KPJ borili proti okupatorjem. Izgnan je bil okupator, delavec je dobil svoje pravice in Jugoslavija je zrasla na novih temeljih v socialistično državo — državo delavskega razreda.

Pri programu so sodelovali tudi pionirji iz osnovne šole in cicibani iz vrtca v Kočevju z recitacijami in petjem, na koncu pa je rudniška godba na pihala zaigrala nekaj partizanskih pesmi.

Tako smo v Kočevju proslavili naš veliki praznik. Vendar pa je bila udeležba na proslavi skromna.

NAŠE PODJETJE GRADI V SIRIJI

Splitsko pomorsko gradbeno podjetje, ki gradi od leta 1952 pristanišče Latakijo v Siriji, bo do konca leta končalo vsa dela, določena v pogodbi o graditvi tega velikega pristanišča v Vzhodnem Sredozemlju. Dela so večji del že končana in posamezne skupine graditeljev kakor tudi del mehanizacije so že na poti v domovino. Pristanišče Latakijo že uporabljajo v pomorskem prometu.

SPOZNAJMO UGODNOSTI IN ZAHTEVE PRI NAJEMANJU POTROŠNIŠKIH KREDITOV

15 milijonov za potrošniška posojila

Čas, ki nam je zadal največ skrbi, je tu in skoraj nas je že prehitel. Skrbni družinski možje in gospodinje, ki so pravočasno predvideli potrebe za zimski čas, so se tudi na ta ali oni način oskrbeli. Poleg oskrbovanja gospodinjstva pa se pojavljajo še tudi drugi problemi in druge potrebe, ki pa jih z mesečnimi prejemki naenkrat ni mogoče kriti. V takih primerih se mnogi spomnimo svojih »najbližjih« drugi se obračamo na Narodno banko ali na posamezna trgovska podjetja in trgovine, da si za primeren čas izposlujemo potrošniško posojilo.

Razumljivo je, da v takih primerih vsak dober gospodar, preden napravi prvi korak, dobro premisli. Ko si najema posojilo, se dobro zaveda bremena in pa koristi, ki jih ima s tem, ko si najame potrošniški kredit. Pomisli na zapreke in na druge prilike in neprilike, ki se marsikdaj nepričakovano pojavijo. To je do neke meje stvar posameznika. Večkrat pa so zaradi prelahkomiselnega zadolževanja za potrošniški kredit v skrbeh tudi tisti, ki ga odobravajo, to je Narodna banka, trgovska podjetja in trgovine.

Posojilodajalci, ki odobravajo potrošniške kredite v smislu Uredbe o dajanju potrošniških posojil delavcem in uslužbencem ter drugim kategorijam upravičencev, imajo to poslovanje sicer urejeno tako, da zberejo vse potrebne podatke o kreditni sposobnosti prosilca in ponudenih porokov, prav tako pa zahtevajo za odobreno posojilo druga zavarovanja, kot so menice in prepovedi na prejemke na prvem mestu. Vse te listine se morajo podpisati, a najvažnejše prevzete obveznosti in odgovornosti dosledno izvajati.

Da bo kreditna ustanova-podjetje posamezne prosilce pravilno razumelo in čim hitreje odobravalo zaprošene kredite, je nujno, da si prosilci za posojila v zvezi z dodeljevanjem potrošniških posojil zapomnijo predvsem naslednje:

Potrošniški krediti se lahko dovoljujejo: redno zaposlenim delavcem in uslužbencem, upokojencem (osebnim in družinskim), invalidom, osebam, ki opravljajo samostojne poklice (zdravnikom, odvetnikom, duhovnikom in drugim), če so socialno zavarovani, imetnikom zasebnih obrtnih delavnic, podoficirjem, oficirjem in uslužbencem JLA. Vsi ti upravičenci morajo biti stari najmanj 18 let, biti morajo torej polnoletni; isto velja za poroke.

Roki za vračilo posojila se določijo po namenu kredita oziroma po trajnosti kupljenih predmetov, ne smejo pa biti daljši od dveh let, razen za opremo-pohištvo in glasbene inštrumente, kjer pa ne smejo presegati treh let. Na eno leto se odobravajo krediti za nakup tekstila izvzemši posteljnine. Roki so pa lahko, če tako želi posojilojemalec, tudi krajši.

Potrošniški krediti se lahko dovolijo prosilcem največ do naslednjih zneskov: redno zaposlenim delavcem in uslužbencem do 1 tretjine celotnega zaslužka ali plače, ki jo dobijo za čas, za katerega se po namenu odobri kredit (enoletni, dvoletni, triletni). Po teh pogojih se odobri tudi osebnim in družinskim upokojencem in invalidom; osebam s samostojnim poklicem do 1 tretjine zneska, od katerega plačujejo prispevek za socialno zavarovanje; imetnikom zasebnih obrtnih delavnic do 1 tretjine od osnove za obdavčitev ter prav tako od skupnega zneska za dobo, za katero se odobri kredit. Pri tem pridejo pri uslužbencih in delavcih v poštev plače in ostali stalni dodatki brez otroških doklad.

Za odobrena posojila se takoj plača od zneska 5 odst., ki jih banka ali trgovina uporabita za odplačilo kredita.

Prosilci naj navedejo le take poroke, ki še nimajo takih obveznosti, ako so jih pa že imeli, naj se predhodno prepričajo, če so že prenehale. Prikrivanje takih obveznosti lahko nosi kazenske posledice, ker gre za prikrivanje in zapeljevanje odgovornih uslužbencev do neupravičenega dodeljevanja kreditov iz družbenih sredstev.

Obveznosti, ki jih imajo prosilci ali poroki, je treba točno navesti ne glede na njihov značaj in na to, pri kom so nastale.

Ko je prosilcu posojilo ali nakup na kredit odobren, ga mora v rednih obrokih odplačevati. Podjetje oziroma delodajalec na osnovi uvedene administrativne prepovedi odteguje določene obroke. Kolikor tega neizvršuje, nosi podjetje del odgovornosti. V primeru, ko podjetja iz upravičenih razlogov ne morejo odtegniti obroka, mora dolžnik sam poskrbeti za pravočasno in pravilno plačilo zapadlega obroka.

Kupljeno blago na potrošniški kredit ne sme posojilojemalec odtujiti vse dotlej, dokler kredita v celoti ne poravna. V primeru, ko ni mogoče posojila izterjati od dolžnika niti od porokov, kupljeno blago pa je posojilojemalec odtujil, odgovarja dolžnik tudi kazensko. Poroki, ki opazijo odtujitev na kredit kupljenega blaga, morajo kreditodajalca o tem opozoriti ali to preprečiti.

To o kreditih, pogojih in obveznostih za nakup industrijskega blaga, ki ga odobravajo narodna banka, trgovska podjetja in trgovine. Narodna banka pa poleg teh odobrava tudi izredne kredite za stroške ob bolezni in smrti, poroki, porodu, preselitvah, za popravilo stanovanj, za letne dopuste in tako dalje.

Več pomoči šolskim odborom

SEJA ŠOLSKIH ODBOROV V VELIKIH LAŠČAH IN NA SLEMENIH

Člani komisije za družbeno upravljanje pri okrajnem odboru SZDL so začeli obiskovati sestanke samoupravnih organov na področju šolstva, predvsem pa šolskih odborov. Kasneje bodo prisostvovali tudi na sejah svetov za šolstvo pri občinskih ljudskih odborih in pa na sejah upravnih odborov dijaških domov in internatov.

Za zaključek pa namerava komisija po nekaterih občinah organizirati posvetovanje šolskih svetov in šolskih odborov na tem področju s predstavniki svetov za gospodarstvo in zdravstvo z namenom, da se bo razpravljalo o delu teh samoupravnih organov glede na problematiko šolstva našega okraja. Proučevali se bodo vzgojni problemi in materialni pogoji za dobro funkcioniranje šol in tako dalje.

Člani komisije so prisostvovali seji šolskega odbora nižje gimnazije in osnovne šole v Laščah ter seji šolskega odbora osnovne šole na Slemenih.

Ker v Laščah niso bili sklepčni (manjkalo je namreč 6 tovarišev) niso razpravljali o tekočih problemih po dnevnem redu, pač pa je tajnik odbora tovariš Nikolaj Valjevec seznanil prisotne člane o njihovih nalogah na osnovi obstoječih predpisov. O teh nalogah do sedaj niso razpravljali kljub enoletnemu obstoju, ker jih svet za šolstvo pri občini nato ni opozoril, kljub sklepom (že iz l. 1955), da morajo okrajni svet za šolstvo in ostali sveti, predvsem pa njihovi upravni organi (tajništva) pomagati organom samouprave na njihovem področju, da se seznanijo z vsemi predpisi in nalogami, ki spadajo v njihovo pristojnost. Komisija se je zanimala in ugotovila, da tudi ostali šolski odbori niso prejeli teh navodil in predpisov. Zato je razumljivo, da je predmet razprav šolskih odborov predvsem materialno stanje v šolah (ki je sicer res zelo pereče), ne pa vzgojni problemi. Šolski odbori niso prešli okvira sličnih organov v bivši Jugoslaviji, ki so skrbeli samo za materialno stanje šole (drva, beljenje itd.). Razumljivo je, da dela odbor tako, kot hoče tajnik, ki je običajno prosvetni delavec, in če ta ne razume bistva družbenega upravljanja, je potem tak šolski odbor le gola formalnost.

Tovariš Valjavec je odbornikom poročal o stanju šole ter jih seznanil tudi z vzgojno problematiko in s kadrovskimi problemi na šoli. Take obravnave bi bilo priporočiti tudi drugje, da ne bodo predmet razprav samo materialni problemi, ki pa so, kot že rečeno, težki in o katerih je bilo govora že na zasedanju OLO v novembru t. l. v poročilu predsednika sveta za šolstvo.

Šolski odbor na Slemenih je imel zadnji sestanek 7. avgusta 1956, čeprav predpisi določajo, da se mora vsak šolski odbor sestati najmanj trikrat v letu (v začetku, enkrat med letom — najbolje ob polletju — in pa ob koncu leta).

Šola je v obupnem stanju: brez vode, z neurejenimi stranišči, v privatnem poslopju in brez sredstev, saj je upravitelj za razne malenkosti izdal iz svojega denarja do sedaj ca. 5000 din.

Odborniki in vaščani so pripravljeni prispevati z lesom in pomagati pri gradnji šole tako zagrizeno kot pri vodovodu in pa prosvetnem domu. Tako iniciativo je treba pozdraviti, kajti dosedanji prostori so nemogoči.

Popolnoma razumljivo je, da bo v takem položaju odbor razpravljal le o materialnih pomanjkljivostih, ne pa o vzgojnih problemih.

Člani komisije so ugotovili, da ni neposredne povezanosti med odborom ter svetom za šolstvo pri občini. Občina bo morala o tem razpravljati in odborom pomagati. Mnenja smo, da bi morali sveti za šolstvo organizirati posvetovanja s predstavniki šolskih odborov s pomočjo komisije za družbeno upravljanje občin in okraja. Organi družbenega upravljanja pa se ne bodo mogli razvijati, če jim ne bomo zagotovili tudi minimalne materialne baze.

To bi bilo samo kratko o problematiki s področja šolstva, več pa kasneje, ko bo končana celotna analiza.

Kratke gospodarske vesti

* Licitacija za gradnjo novega poslopja Narodne banke v Kočevju je zaradi nepravilnosti v licitacijskem postopku bila razveljavljena. Kot vse kaže, zaradi vremenskih neprilik nova licitacija še ne bo razpisana ta mesec. Po vsej verjetnosti se gradbena dela torej letos, kakor smo v Kočevju vsi upali, še ne bodo začela.

* Pri gradbenem podjetju Zidar v Kočevju so osnovali mladinsko organizacijo, ki si je zastavila do prihodnje jeseni lep delovni program, ki poleg gradnje igrišča za odbojko vsebuje tudi sklep organizacije, da bo tesno sodelovala s sindikatom podjetja pri kulturnem delu. Mladinci nameravajo ustanoviti tudi šahovsko in strelsko sekcijo; za obe je veliko zanimanje.

* Slabo vreme je prekinilo dela na dokončanju nove tovarne izolirnih plošč, ki jo gradi Kmetijsko gozdarsko posestvo v okviru svojega lesnega kombinata. Po prvotni zamisli bi morala tovarna že letos biti gotova.

* Železniško transportno podjetje v Ljubljani je zagotovilo potrebna sredstva za nadaljevanje del na železniški postaji v Kočevju. Po vsej verjetnosti bodo prihodnje leto zagotovili še nekatera nadaljnja sredstva, tako da bo postajna okolica v prihodnjih dveh letih končno le urejena.

* V zimskih mesecih bo v Kočevju poseben seminar za člane delavskih svetov, na katerem bodo predavatelji člane svetov seznanili prvenstveno z upravljanjem, z dolžnostmi in pravicami delavskih svetov in z nekaterimi temeljnimi načeli naše gospodarske politike, ki jo morajo delavski sveti upoštevati in se za njeno izpolnitev boriti. Med člani delavskih svetov je za ta seminar precejšnje zanimanje, saj so na Rudniku in pri Zidarju že lani in letos priredili sami podobne tečaje, ki so se res dobro obnesli.

* Odobren je projekt za gradnjo novega kegljišča v Kočevju. Kegljišče naj bi stalo nekje v neposredni bližini hotela Pugled, vendar pa točno mesto še ni določeno. Gradnjo naj bi vodili združeni investitorji — sindikalne podružnice kočevskih podjetij.

* Sklenjeno je bilo, da bodo gradnjo stavbe poleg kina v Kočevju nadaljevali spomladi, ko bo sprejet in izdelan nov načrt, po katerem bo v stavbi osem družinskih stanovanj in prostori za šivalnico.

* V prihodnjem letu bodo železnice dale zopet znatna sredstva za ureditev spodnjega železniškega ustroja. Med progami, na katerih se bodo izmenjali pragi in tirnice, je tudi naša kočevska.

* Med številnimi projekti, ki jih danes študirajo naše znanstvene ustanove in inštituti na univerzi, je za nas prav gotovo eden najzanimivejših projekt za novo železniško progo, ki naj bi v bližini starega trga ob Kolpi prekoračila to reko in se onstran reke priključila na železniško progo Zagreb—Reka. Proga bi bila speljana preko velike dolinske pregrade, ki bi zadržala Kolpo in dvignila njeno gladino za preko 80 m. Ker bi izvedba tega projekta zelo veliko stala, je za sedaj še samo v študiju.

NOVA VALJARNA ALUMINIJA V ŠIBENIKU

V Šibeniku je na Dan republike začela obratovati nova valjarna aluminija »Boris Kidrič«. Ta tovarna bo proizvajala razen nekaj tisoč ton surovega aluminija tudi 16.000 ton valjanih izdelkov: žice, cevi in številne druge aluminijaste izdelke, potrebne industriji, gradbeništvu in široki potrošnji. Tovarna, ki je ena izmed največjih v naši državi, ima 28 tovarniških objektov.

Obvestilo !

Zaradi tipizacije proizvodnje prodajamo za nas nepotrebna osnovna sredstva:

4 vprežne pluge	1 samovezalko »Fela«
6 izruvačev za krompir	1 hidravlično stiskalnico
3 osipalnike — okopalnike	2 stiskalnici za sadje
3 sejalnice za žito	1 stiskalnico za seno
3 sejalnice za koruzo	1 trier za žito
1 trosilec umetnega gnoja	3 dobilce za žito
45 vozov navadnih težkih, srednjih in lahkih	1 šrotar mlinski
	1 robkač za koruzo
2 sani osebne	1 motor benzinski
13 brzoparilnikov	1 omara
2 kotla za žganjekuho	1 sadni mlin
5 sodov hrast. velikih	4 tehtnice
1 škropilnico	2 pisalna stroja
1 kultivat vprežni	

Za državna in zadružna podjetja se vrši licitacija od 8. do 15. decembra 1956. Po tem datumu se bo prodaja vršila tudi privatnikom v smislu obstoječih tozadevnih zak. predpisov. DRŽAVNA IN ZADRUŽNA POSESTVA OPOZARJAMO NA MOŽNOST PREPISA OSNOVNIH SREDSTEV.

Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje

Vaja civilne zaščite v Ribnici

Nedavno je imelo vse članstvo civilne zaščite v Ribnici velike vaje. Predpostavka je bila, da je doživela Ribnica zračni napad. Takoj po prvem znaku, da je zračna nevarnost prenehala, so že stopile v akcijo enote, ki so pripravljene čakale na določenih mestih. Prva je nastopila tehnična, ki je reševala ljudi iz zasutega zakloniščа, kmalu pa so prihitele tudi še ostale. Vse enote so vajo prav dobro izvedle. Vaja se je še enkrat ponovila. Ko je bilo spet naznanjeno, da je nevarnost minila, sta nastopili še kemična in veterinarska enota, ki sta tudi po načrtu in zadovoljivo izvedli svojo nalogo. Prav tako tudi enota za zvezo, ki je skrbela za zvezo med enotami in KM. Za prebivalstvo so bila določena posebna zaščitna mesta. Med vajo so bile na terenu tudi straže in patrulje. K uspehu vaje je posebno pripomoglo dejstvo, da so se enote natančno držale skrbno pripravljenega načrta. Za to zaslužijo vse priznanje komandirji, posebno še komandir gasilske enote in njegovi ljudje.

Bilo je tudi nekaj napak, ki pa se jim bomo znali v bodoče izogniti. Več zastopnikov CZ, ki so prisostvovali vaji, je izreklo našim enotam vse priznanje.

IZ STARE CERKVE

Dne 28. novembra sta se v večernih urah nahajala v gostilni »Pod lipo« v Stari cerkvi Slavko Kosman iz Konce vasi št. 12 in David Andrič iz Stare cerkve. Med njima je že dalj časa sovraštvo. Tega dne sta hotela drug z drugim fizično obračunati, pri čemer je Kosman Andriča hudo poškodoval.

»Reševanje« ranjencev

Viktor Dragoš

Srečen sem, da me je domovina sprejela

(Kaj vse privede mlade avanturiste do pobegov čez mejo in kaj pravijo tisti, ki so se skesano vrnili.)

Naši ljudje poznajo tujino še iz časov, ko so se morali zaradi slabih ekonomskih razlogov v domovini izseljevati. Izseljevanje je trajalo desetletja, končno se je rešilo to vprašanje z osvoboditvijo naše domovine v letu 1945. Hitrejši gospodarski razvoj, industrializacija in ostali ukrepi naše države so obračunali z izseljevanjem. Delovni ljudje so dobili dovolj zaposlitve, da so se lahko doma preživljali.

Čeravno je vprašanje ekonomskeg izseljevanja dokončno rešeno, se še vedno najdejo pri nas ljudje, ki sanjajo o sreči v tujini, in skušajo zapustiti domovino z ilegalnim prehodom čez državno mejo. Precej jih vrnejo nazaj inozemske oblasti, mnogo pa je takih, ki se sami skesano vrnejo nazaj v domovino. Pred nedavnim se je vrnil M. P. po večmesečnem potovanju in klatenju po raznih državah nazaj in je prav skesano povedal: »Precej časa sem sanjal o tujini, prav zaradi tega sem se odločil, da pobegnem čez državno mejo. To sem tudi storil pred meseci. Domovino sem zapustil brez slovesa. Znašel sem se v eni izmed sosednjih držav. Tam so me takoj po prihodu zaslišali in izpraševali vse mogoče stvari. Preganjali so me iz zapora v zapor in mojim trditvam niso verjeli. Šele po daljšem času mi je uspelo, da sem šel na delo k nekemu kmetu. Tu sem moral garati od ranega jutra do poznega večera. Opravljal sem mu najtežja poljska dela. Težko mi je bilo, ker nisem opravljal svojega poklica. Tako težki delovni pogoji so me dovedli do tega, da sem tega kmeta zapustil in si poiskal drugega. Ta ni bil dosti boljši. Ker nisem videl drugega izhoda, sem se skesano obrnil na naše predstavništvo, ki mi je uredilo vse potrebno, da sem se vrnil nazaj v domovino, ki sem jo zapustil brez slovesa. Vsem tistim, ki pa sanjajo o tujini in ostalim, pa povem, da sem sedaj srečen, ker lahko spet delam in živim v naši ljubi domovini. Onim, ki pa še sanjajo o tujini, pa povem, da naj ne nasedajo tuji propagandi o lepšem življenju v drugih državah.« Sličnо izjavo je podal tudi Rudi Krošelj z Rudnika pri Kočevju, ki je pred meseci ilegalno pobegnil v Avstrijo in se potem tudi vrnil ilegalno.

Krošelj je izjavil: »Do pobega me je privedla avantura in lahkomiselnost, delno tudi neurejeno privatno življenje. Tako razočaran sem se napotil, da zapustim domovino. Res sem jo tudi zapustil z ilegalnim prehodom čez državno mejo. Po prihodu v Avstrijo sem bil več dni v zaporu, kjer so me zaslševali in ugotavljali vzrok mojega pobega. Nekaj časa sem živel v taborišču v Celovcu. Nato so me poslali na delo v neko vas. Delal sem pri kmetu. Opravljal sem mu hlapčevska dela, na splošno kar je bilo potrebno. Zaželel sem si počitka in menil sem, da imam pravico v tednu na en dan počitka. Toda nisem uspel, ker mi je gospodar, pri katerem sem delal, predočil: »Moja živina hoče tudi ob praznikih živeti in ti si tisti, ki skrbiš zanjo. Videl sem, da je življenje pod takimi pogoji nemogoče in prav zaradi tega sem se odločil, da sem pobegnil iz tujine ilegalno nazaj v domovino. To sem tudi storil. Obljubil sem, da domovine, ki mi je zdaj postala tako draga, ne bom več zapustil. Še več je takih, ki so se v zadnjem času vrnili nazaj v domovino. Vsi v glavnem enako izjavljajo in pravijo, da se počutijo doma srečni in da ne sanjajo več o tujini.

Posebno je zanimiva ugotovitev, zakaj ljudje skušajo pobegniti. Tako je Jože Dren iz Ponikev št. 2 pri Dobrepoljah dvakrat hotel pobegniti ilegalno v Avstrijo pod pretvezo, da ima preslabo zaposlitev. Ta trditev sploh ne drži, ker je opravljal dela polkvalificiranega čevljarja, čeravno ni bil izučen. Adolf Kobe iz Gornjih Radenc in Jože Butala iz Srednjih Radenc pri Predgradu sta skušala pobegniti, ker sta izvršila več kaznivih dejanj in eno vlomno tatvino. Alojz Šafar, knjigovodja pri KZ Fara, stanujoč v Fari in Emil Perčič, sadjar KZ Fara, stanujoč Jakšiči 11, sta imela oba dobri službi in tudi primerni plači, pa sta kljub temu hotela pobegniti čez mejo. Kot vzrok pobega navajata oba, da sta slišala o boljšem življenju v tujini. Ko jima je bilo predočeno, da ni tako, sta bila soglasna in spoznala sta, da sta nasedla sovražni propagandi, ki ju je privedla tako daleč, da sta hotela domovino zapustiti, čeravno sta imela dobre zaslužke v njej. Zanimiv pa je poizkus pobega Stanka Petka iz Dolenjih Lazov pri Ribnici. Ta 18-letni fant se je napotil dne 18. oktobra t. l. od doma z namenom, da pobegne v tujino. Kot vzrok pobega navaja, da se je hotel izogniti svojemu očetu, ki je pijanec in večkrat pretepa doma družino.

Poizkus ilegalnega pobega 18-letnega Stanka Petka je vreden toliko bolj obsojanja, ker so tega krivi starši. Ti niso skrbeli zanj. Prav v tem primeru drži pregovor: Kdor ne ljubi družine, ne ljubi tudi domovine. Tega Petek ni sam kriv, krivi so starši in prav v mnogih primerih se ugotavlja, da mladina beži z doma zaradi neurejenih domačih razmer. Prav zato bi bilo pravilno, da bi se v mnogih primerih pozanimali tudi oblastni organi in množične organizacije za našo mladino, ki je v posameznih primerih prepuščena sama sebi. Iz povsem drugega namena so hoteli ilegalno pobegniti preko državne meje Janez Nose iz Prigorice 17, Ivan Bambič iz Ponikev 11 in Franc Hočevar iz Ponikev 65 v dobrepoljski občini. Njihov glavni cilj je bil ta, da si nabavijo motorna kolesa in razne tehnične predmete. Nasedli so govoricam, da si lahko vsak v Avstriji kupi v nekaj dneh motorno kolo. Pri tem primeru pa je toliko bolj žalostno, ker se ni našel nobeden, da bi tem ljudem pojasnil, da ni tako. Da je treba v tujini trdo delati, če se hoče kaj zaslužiti. Nobeden od teh treh ni imel pravega vzroka za pobeg, ker so bili doma dobro preskrbljeni. Le želja za lagodnim življenjem jih je gnala, da so mislili zapustiti domovino. Iz teh nekaj primerov je jasno razvidno, da vsi tisti, ki skušajo ilegalno pobegniti, nimajo pravega vzroka, da je cilj le ta, da bi bolj lagodno živeli.

Dne 7 .novembra t. l. se je vrnil iz Avstrije 31 let stari Martin Krumpačnik. Imenovani je ilegalno pobegnil v Avstrijo v maju leta 1952. Ob vrnitvi v domovino je Krumpačnik izjavil naslednje: »Iz Jugoslavije sem ilegalno pobegnil zaradi tega, ker sem nasedel sovražni propagandi, da je življenje v Avstriji mnogo boljše kot v Jugoslaviji. Ves čas svojega bivanja v Avstriji sem bil kmečki hlapec in nekaj časa gozdni delavec. Zastonj sem iskal službo veterinarskega bolničarja — poklic, ki sem ga opravljal na Kmetijskem gozdarskem posestvu v Kočevju pred ilegalnim pobegom v Avstrijo. Takoj po prihodu v Avstrijo leta 1952 sem bil nekaj časa zaprt, potem pa sem delal pri nekem kmetu štiri mesece. Ta me je zelo izkoriščal in zato sem od njega odšel k drugemu. Tudi pri tem ni bilo dosti boljše. Tudi ta me je izkoriščal in se nad menoj znašal, da premalo naredim. Pozneje sem delal pri raznih drugih kmetih, a nikjer ni bilo bolje. Vedno sem opravljal težka poljska dela, plača pa je bila slaba. Nekaj časa sem delal kot gozdni delavec. Tudi tu ni bilo dosti boljše. Razočaran nad tujino, kjer sem preživel štiri leta in pol, sem se zatrdno odločil, da se vrnem nazaj v Jugoslavijo. Odšel sem na naše predstavništvo v Celovcu, kjer so me radevolje sprejeli in mi uredili vse potrebno za vrnitev v domovino.«

Tistim, ki vedno sanjajo o lahkem življenju v tujini, naj bo končno jasno, da je treba tudi tamkaj trdo delati in garati, če se hoče živeti. Zraven tega pa se naj zavedajo, da tudi italijanske in avstrijske oblasti v zadnjih letih vračajo pretežno večino tistih, ki ilegalno pobegnejo iz domovine nazaj našim oblastem.

December mesec »Novic«

Ali ste že naročili naše »Novice«? Gotovo ste že slišali o njih. Mnogi so nanje že naročeni in, kakor smo izvedeli, so zadovoljni z njimi. Že prvi odgovori ankete, razpisane v zadnji številki »Novic«, so polni hvale o našem listu. Naše »Novice« so še mlade, saj so začele izhajati šele februarja tega leta. So torej še novorojenček, vendar pa že trdno stojijo na svojih nogah. To nam potrjuje 3800—4000 izvodov lista, ki prihaja vsakih 14 dni med naše bralce. Premagane so prve začetne težave in teh bo vedno manj, čim več bo naročnikov. Z izkušnjami sodelavcev lista bo rasla tudi kvaliteta lista: boljši bo, še bolj bo zanimiv in postal bo svetovalec vsakemu.

»Novice« bodo drugo leto izhajale kot tednik, ker mnogi naročniki tako žele. Naj omenimo, da se bo naročnina lista malenkostno zvišala: »Novice« bodo stale za naročnike le 400 din letno in bodo tako najcenejši tednik v Sloveniji. List bo tudi naprej pisal o vseh problemih, delu, uspehih in neuspehih iz vseh področij gospodarskega ,kulturnega, političnega in športnega življenja. Da bo pa list res tak, kot si ga zamišljajo njegovi izdajatelji, je potrebno, da z njim sodelujemo, ga uvedemo v sleherno našo vas in vsako hišo našega okraja. Mesec december je mesec našega lokalnega časopisa — mesec »Novic«. Zato v teh dneh vsi tisti, ki še niste naročniki »Novic«, le-te naročite. Ne bo vam žal, kakor ni žal tistim številnim naročnikom, ki list že prejemajo. Za mal denar si boste zagotovili zanimivo in poučno branje, sproti boste seznanjeni z vsemi aktualnimi dogodki, vestmi in še z marsičem.

Naročajmo Novice, pridobivajmo nove naročnike, pišimo vanje o delu in življenju v našem kraju, zadrugi, podjetju. Zavedajmo se vedno, da so »Novice« naš časopis, ki bodo živele in dihale z nami in nas spremljale skozi naše življenje, pisale bodo o nas in za nas.

Karel Oražem

Če še niste odgovorili na nagradno anketo »NOVIC« storite to čimprej

Anketne liste sprejemamo do 15. dec.

Naročniki iz Kočevja jih lahko osebno oddajo v uredništvu

Partizanska Sodražica dobila svoj prapor

Nadaljevanje s 1. strani

Toda ob teh prvih žrtvah je tudi okupator vztrepetal. Povsod je čutil sovraštvo, vsak korak mu je bil negotov, kajti zbal se je stotine teh tihih borcev, ki so samo z očmi pokazali proti njemu neizmerno sovraštvo in maščevanje. Ob zasledovanju teh mrkih borcev je 28. maja 1942 ob 24 strahopetno zbežal iz Sodražice in Sodražica je bila osvobojena med prvimi, če ne prva v Kočevskem okraju.

Da se bodo naše vrste bolj strnile, smo prav za praznik republike razvili novi prapor, ki je drugi v okraju in tretji v Sloveniji. V zavesti, da smo pomagali ustvariti pogoje za boljšo prihodnost, prežeti z odločno voljo, da zgradimo državo, v kateri bo življenje resnično lepo, smo praznovali naš letošnji 29. november — dan jugoslovanskih narodov z razvitjem prapora ZB, katerega je izročil tov. predsednik Fran Fajdiga, ki je v tem svečanem trenutku izrazil željo, da bi nam bil ta prapor vodnik na poti v boljše in srečnejše dni. Naši mladini pa naj bo svetel spomin na krvave boje in žrtve, ki so padle za to, da so ji priborile mirnejše dni, v katerih lahko ustvarja svojo lepšo bodočnost. Našim potomcem pa naj bo ta prapor simbol nove slovenske zgodovine, junaške in borbene.

Borec in rezervni major JA tov. Vence Drobnič je prevzel prapor v varstvo. V svojem govoru je dal v imenu vseh borcev, ki so se štiri leta borili za svobodo, da bodo prapor zvesto čuvali. Prapor je v ponos in čast ne samo občanov Sodražice, temveč vse naše domovine, in nam je simbol v izgradnji socializma pod vodstvom tov. maršala Tita. Godba ObGZ, ki je ves čas spremljala svečanost, jo je tudi zaključila. Nato je bila zabavna prireditev s plesom. -I

Filmska proizvodnja pri nas

Slovenska filmska proizvodnja se je začela razvijati pravzaprav šele po osvoboditvi. V predvojni Jugoslaviji smo Slovenci izdelali le dva filma: »V kraljestvu Zlatoroga« in »Triglavske strmine«, oba leta 1931. Tako je bilo po osvoboditvi ustanovljeno podjetje »Triglav-film« brez tradicije, brez izšolanih strokovnjakov, brez filmskih kamer, ateljejev in laboratorijev. Do leta 1955 je bilo podjetje »Triglav-film« edino filmsko podjetje v Sloveniji, junija 1955 pa so slovenski filmski delavci ustanovili drugo proizvodno podjetje VIBA-film.

Od leta 1945 do konca leta 1955 sta obe podjetji izdelali okrog 112.000 m filmskega traku v 13 dolgometražnih in 173 kratkometražnih filmih. (Od tega je VIBA-film v pol leta izdelal 11 kratkometražnih filmov.) Med kratkimi filmi je 91 dokumentarnih filmov, 68 filmskih pregledov, 3 lutkovni filmi in 11 reklamno-propagandnih filmov.

Do leta 1955 smo v slovenski filmski proizvodnji zabeležili naslednje številke: celovečerne igrane filme so izdelali 4, kratkometražnih pa 19, od tega 8 dokumentarnih, 5 pregledov in 6 reklamnih filmov.

Med našimi filmi prevladujejo kratki. Z njimi smo dosegli lepe uspehe, saj so nekateri naši filmski ustvarjalci na tem področju ustvarili filme trajne umetniške vrednosti, kot na primer: »Pomlad v Beli krajini«, »Ples čarovnic«, »Barok v Ljubljani« in druge. Naši kinematografi so doslej neradi uvrščali v svoje sporede domače kratke filme, ker je program predstave izpolnjen s celovečernim filmom in filmskimi novicami. Zaradi tega marsikaterega slovenskih krakih filmov nismo videli na platnih. Z novim zakonom o filmu je določeno, da bodo morali kinematografi obvezno uvrščati v svoje sporede tudi domače kratke filme.

Od leta 1947 do 1954 smo v Jugoslaviji izdelali 41 celovečernih igranih filmov, 2 celovečerna dokumentarna filma in 1342 kratkometražnih filmov, med njimi 6 lutkovnih.

Najvišja je bila jugoslovanska filmska proizvodnja v letu 1953, ko smo izdelali 11 celovečernih in 187 kratkometražnih filmov.

VSEM BRALCEM IN NAROČNIKOM!

Prosimo vse bralce, da nam do 20. decembra pošljejo naslove sorodnikov, znancev in prijateljev, ki žive izven našega okraja in še ne prejemajo »Novice«. — Vsem bomo poslali brezplačno na vpogled novoletno številko.

Uprava Novic

★

DEŽURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto 8. dec. od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure v Kočevju trgovina »Preskrba« Kočevje, v Ribnici pa Trgovina z mešanim blagom Ribnica; v soboto 15. dec. od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure v Kočevju trgovina »Specerija« Kočevje, v Ribnici pa trgovina »Živila« Ribnica.

★

Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 22. Telef. 3-89. Tek. račun pri podružnici NB Kočevje, št. 617-T-388. — Letna naročnina znaša 240 din, polletna 120 din in je plačljiva vnaprej. — Za inozemstvo 500 din ozir. 1,50 ameriškega dolarja. — Poštnina plačana v gotovini. — Rokopisi se ne vračajo.
Tiska tiskarna „Urška“, Kočevje

SPOMINI NAŠIH BORCEV NA JUNAŠKE DNI NOB

Velika partizanska zmaga pri Koprivniku

Tri leta in pol težkih bojev so bila za nami, ko je naša XVIII. divizija v Suhi krajini v deževnih in meglenih decembrskih dneh leta 1944 skoraj vsak dan imela večje ali manjše boje s sovražnikom in je s krvjo osvobajala našo lepo slovensko zemljo. To pa je delalo sovražniku velike preglavice. Naša narodnoosvobodilna vojska je stalno pridobivala na svoji moči in ugledu doma in v svetu. Zato so zastavili Nemci in belogardisti vse svoje zadnje moči, da bi preprečili polet naše narodnoosvobodilne borbe. Poskusili so z večjimi silami vdreti v velike predele našega osvobojenega ozemlja. Eden takih podvigov je bil pred dvanajstimi leti, ko je na dan 13. novembra 1944 nad 5000 mož nemške fašistične in belogardistične vojske poskušalo vpasti v osvobojeno Belo krajino.

Sovražnik je skoncentriral glavnino elite svojih sil v Novem mestu in Kočevju, kjer je imel utrjene postojanke. Sem je prišlo več pokretnih belogardističnih bataljonov in večjih ali manjših nemških enot iz sosednjih postojank, pa tudi iz Ljubljane. Ta vpad pa je imel brez dvoma še ta namen, da sovražniku pomaga obvladati njegovo lastno zaledje zaradi postopnega umikanja njegovih razbitih čet z juga, s katerimi je želel ohraniti zvezo.

Bilo je megleno in deževno jesensko vreme in naše enote so bile od vsakodnevnih borb močno utrujene in izčrpane. Sovražnik je začel prodirati iz Novega mesta skozi Uršna sela na Semič naprej v Belo krajino. Drugi del sovražnikove vojske pa se je pomikal iz Kočevja skozi Koprivnik in Nemško Loko v srce osvobojene Bele krajine — proti Črnomlju. S svojo VIII. slovensko narodnoosvobodilno brigado sem se nahajal v Suhi krajini, kjer so bile tudi ostale enote naše divizije. Pozno v noč je bilo, ko je dospelo k nam obvestilo štaba VII. korpusa s poveljem za protiofenzivo in odločen napad na prodirajočega sovražnika, ki naj bo uničen ali odbit z osvobojenega ozemlja za vsako ceno, že v prvih hudih spopadih enot naše XV. divizije NOV in POS z Nemci in belogardisti so ti v Pribišju nad Semičem doživeli hude poraze. V ostrih partizanskih juriših je bila sovražna kolona popolnoma razbita in uničena. Potem, ko so Nemci in izdajalci slovenskega naroda belogardisti pustili na bojišču nad 60 mrtvih in imeli nad 120 ranjenih, je zavladal v njihovih vrstah silen preplah, tako, da ob svojem paničnem umiku niso imeli časa pobirati ranjence in mrtve.

Druga velika sovražna kolona ni takoj naletela na odpor naših enot in je precej nemoteno prodirala skozi Koprivnik in Nemško Loko proti Črnomlju skozi sektor, ki je bil tedaj slabo zavarovan s strani NOV in POS. Po obvestilu je bila naša divizija pod poveljstvom komandanta divizije tovariša Toneta Vidmarja-Luka v hipu zbrana na Smuki. Sklical je komandante vseh teh brigad — VII., IX. in X. SNOUB, pa tudi komandanta divizijskega jurišnega bataljona, in nam dal kot po navadi kratka in jasna povelja. Krenili smo skozi požgane kočevske vasi, goličave, grmičevje in gozdove. Gost in hladen jesenski dež nas je hudo močil in snežne krpe so nas odevale. Pod nogami je pljuskala voda in blato, ki se je mešalo z belim snegom. Nihče ni tarnal, le utrujeni in resni obrazi borcev so se spogledovali in potrpežljivo smo korakali dalje, dokler se nismo znašli v požgani kočevski vasi Golobinjek, kjer smo imeli kratek odmor. Naši obveščevalci in izvidniške skupine so hitro ugotovili, da se močne enote sovražnika nahajajo v Koprivniku in okolici in zelo živo patruljirajo na cestah proti Črnomlju, kamor so bili že prodrli. Krenili smo dalje, to pot v sovražnikovo zaledje. S svojo VIII. brigado Franceta Levstika in jurišnim bataljonom sem krenil proti požgani vasi Hrib, kjer so se nahajali močni sovražnikovi oddelki. V meglenih jutranjih urah smo zasedli položaje in se pripravili za borbo in vroč sunek sovražniku v hrbet. In res se je tako zgodilo. Čez nekaj trenutkov se je vnela strašna borba. Spremljal jo je silen preplah sovražnika, ki ga nam je uspelo v sunku obkoliti in ga spraviti v križni ogenj našega orožja. X. brigada pa je navalila na sovražne oddelke v Koprivniku in obenem zavarovala desni blok naše brigade. V prvih bojih nam je padel naš priljubljeni borec Grahek in na to smo odgovorili še z večjo silo. Junaško so udarjali naši borci in krogle so zadevale v polno, da je sovražna vojska padala kot jesensko listje z drevja. Sovražnik je zbral svoje zadnje moči, a mi smo pritisnili z novim jurišem. Kot levi so planili borci po njem ob silnem ropotu naših brzostrelk, bomb in mitraljezov. Še četrt ure ni minilo in že je bil v vasi Hrib boj pri kraju. Le nekaj nasprotnikov se je rešilo, med njimi, na žalost, tudi izdajalski sin Rupnika, Vuk, ki je jokaje pribežal v postojanko Kočevje s peščico belogardistov svojega bataljona. Drugi pa so za vedno položili orožje in nehali gaziti po naši slovenski zemlji. Na bojišču v vasi Hrib je obležalo 160 mrtvih in več ranjenih Nemcev in belogardistov, medtem ko je sovražnik na svojem pohodu v Belo krajino imel okrog 200 mrtvih. A naše izgube so bile majhne.

Tudi nekoliko kamionov z orožjem, velikimi količinami municije, hrane in drugega vojaškega materiala je prišlo v naše roke. Po končanih bojih smo se dne 14. in 15. novembra 1944 od tu pomikali proti Beli krajini skozi vasi Bukovo goro, Slabo gorico in Ovčjak preko Toplega vrha in Mavrlena. Povsod tu smo ob cesti našli mnogo zapuščenih voz z mrtvimi trupli Nemcev in belogardističnih izdajalcev.

Podpolkovnik Jože Ožbolt

Štab VIII. brigade. Drugi od desne proti levi komandant brigade Jože Ožbolt

Obletnica napada na Kočevje

V nedeljo dne 9. decembra t. l. bo minilo trinajst let od prvega napada na Kočevje, ki ga je izvedla XIV. udarna divizija pod vodstvom Mirka Bračiča. Ker je ta napad pomenil za enote NOV lep uspeh, je prav, da se spomnimo tudi tistih, ki so sodelovali v tem boju. Eden med hrabrimi borci za Kočevje je bil Duško Remih, rojen 22. febr. 1922 v Kočevju, revne toda napredne družine, ki je štela 11 članov. Njihovo življenje v tedanjem izkoriščevalskem družbenem redu je bilo zelo težko. Duško je bil izredno bister fant, ki se je s šestnajstimi leti vključil v proletarsko gibanje. Postal je član SKOJ. Tudi njegovi domači so že v stari Jugoslaviji sodelovali v naprednem gibanju. Zlasti pa se je družina izkazala v času NOB. Vsi so bili v vrstah partizanov, oče pa je bil kot talec v času roške ofenzive ubit v Starem logu. Takoj po prihodu okupatorja na Kočevsko je pričel Duško sodelovati z OF. V letu 1941 je bil večkrat zaprt. Sodeloval je tudi s takratnim sekretarjem okrožnega komiteja KPS tov. Jožetom Šeškom. V NOV je vstopil maja 1942 v I. zahodni dolenjski bataljon. Ob ustanovitvi I. SNOUB »Toneta Tomšiča« je prišel Duško v njen sestav. Postal je vodnik in nato komandir čete. V njej je ostal do kapitulacije Italije leta 1943. Nato je šel v Loško brigado in je z njo sodeloval v bojih za Kočevje dne 9., 10. in 11. decembra 1943. Kočevje je napadal v smeri od železniške postaje proti središču mesta. Ker je bil izredno hraber in drzen borec in starešina, je bil v Bračičevi brigadi postavljen za komandanta III. bataljona. (Loška brigada se je po smrti Mirka Bračiča v Kočevju preimenovala v Bračičevo brigado.) Leta 1944 je odšla XIV. divizija na Štajersko in z njo tudi Duško, ki se je znova izkazal kot izredno hraber komandant svojega bataljona. Postal je kapetan in je bil odlikovan s Partizansko zvezdo. S svojim junaštvom se je proslavil na vsej poti po Štajerski. V bližini Sevnice je njegova enota zaplenila Nemcem puškomitraljez in 5 pušk, na cesti Planina—Sevnica pa je uničila dva avtobusa. V bližini Šmartna ob Paki je napadel vlak in tam ujel 8 Wermannov in enega SS vojaka ter zaplenil večje število orožja. Ob priliki napada na Velenje je zaplenil prvi top na Štajerskem. Pri Oplotnici je s pomočjo XI. SNOB razbil nemško enoto 400 gorskih lovcev ter zaplenil večjo količino bojne opreme. V zasedi pri Dolžah pri Slovenjem Gradcu je uničil nemški osebni avtomobil, ujel stotnika ter ubil majorja in enega podoficirja. Pri svojih borcih in celo v diviziji je veljal kot dober strokovnjak za zasede. V bojih je bil večkrat ranjen, a nikoli hudo in se je takoj po okrevanju spet vračal k svojim borcem. V avgustu 1944 se je divizija nahajala na Pohorju v boju z Nemci. Nemci so se krčevito branili. Na juriš so partizani pregazili Nemce. In tu je omahnil komandant, kapetan in legendarni borec XIII. SNOB »Mirko Bračič« Duško Remih, ki je kot vzoren komunist žrtvoval za svojo domovino in ljudstvo končno tudi svoje življenje. Spomin na Duška in ideja, za katero je umrl, pa bosta živela večno med nami.

D. V.

Kmetijske zadruge, trafike!

Nudimo Vam v nakup lepe foto-razglednice z zimskimi motivi, primerne za novoletne čestitke.

Razpolagamo s posnetki vseh večjih krajev Kočevskega okraja.

Zahtevajte vzorce! Vsa naročila izvršimo v kratkem času.

FOTOLIK Kočevje

OBJAVE

KINO

»JADRAN«, Kočevje: od 7. do 9. decembra bosta predvajana 2 filma, ameriški barvni film »Na Apaški meji« in ameriški barvni film »Robinhood«; 9. dec. ob 10. ur mladinski film »Zaigrajmo in zapojmo«; 12. in 13. dec. bolgar. film »Nespokojna pot«; od 14. do 16. dec. ameriški barvni film »Posledniji Apač«; 19. in 20. dec. ameriški film »Ljubezen tujcem«.

SVOBODA, Rudnik: od 7. do 9. dec. francoski barvni film »Lucrezia Borgia« (mladini izpod 16 let prepovedan obisk); 15. in 16. dec. jugoslovanski film »Osumljen«.

RIBNICA: 8. in 9. dec. ameriški film »Tajna Indijanke«, kratki film »Gospod Melijes«; 15. in 16. dec. ameriški barvni film »Pas za pištolo«, kratki film »Kača pod kamnom«.

LOŠKI POTOK: od 8. do 10. dec. nemško-slovenski film »Greh«; 15. in 16. dec. angleški film »Kapitanov raj«.

SODRAŽICA: 8. in 9. decembra ameriški film »Strah«; 15 in 16. dec. ameriški film »Tajna Indijanke«.

DOBREPOLJE: 8. in 9. dec. mehiški film »Rio Escondido«; 12. dec. francoski film »Panika«; 15. in 16. dec. ameriški film »Žan Valžan«; 19. dec. švedski film »Gospodična Julija«.

PREKLIC

Podpisana Kramar Ivanka iz Klinje vasi št. 11, preklicujem kot neresnične besede, ki sem jih govorila Slavki Zajc o Antonu Rusu iz Klinje vasi št. 4 in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Kramar Ivanka.

PREKLIC

Podpisana Albina Knavs, gospodinja iz Ribjeka št. 1 pri Osilnici preklicujem in obžalujem izjave, ki sem jih izrekla o Antonu Štimcu, posestniku iz Srobotnika št. 6. Vse izjave so neresnične in se zavhvaljujem Antonu Štimcu, da je umaknil tožbo. — Albina Knavs, Ribjek 1 pri Osilnici.

OBVESTILA

KOČEVJE

Rodile so: Kovač Gizela, gospodinja iz Mahovnika — dečka; Osterman Frančiška, trgovska pomočnica iz Brega — dečka; Zavodnik Kristina, gospodinja iz Kočevja — dečka; Vidmar Marija, gospodinja iz Kočevja — deklico; Kovač Justina, administratorka iz Kočevja — deklico; Čurkovič Marta, gospodinja iz Grivca — dečka.

Srečnim mamicam čestitamo!

Poročili so se: Hegler Franc, električar iz Željn, in Bonifer Marija, delavka iz Željn; Rajnovič Vinko, rudar iz Željn, in Koren Cvetka, poljedelka iz Globel; Volf Franc, učitelj iz Fare, in Izak Marija, učiteljica iz Vasi; Malnar Dragutin, kmetovalec iz Grintovca, in Janež Monika, kmetovalka iz Bezgovice. — Čestitamo!

Umrli so: Lunder Janez, rudar iz Šalke vasi — star 77 let; Pavlič Jurij, gozdni delavec iz Vode — star 55 let; Mihelič Vevdan, iz Črnega potoka — star 8 dni; Klepec Nada, iz Bezgovice — stara 6 mesecev.

DOBREPOLJE

Rodile so: Bradač Marija, kmetovalka iz Kompolja — dečka; Prijatelj Danijela, gospodinja iz Kompolja — dečka.

Srečnima mamicama čestitamo!

Poročili so se: Ferkulj Alojzij, kmetovalec iz Dobrepolja, in Tisu Jožefa, kmetovalka iz Dobrepolja; Pugelj Anton, delavec iz Kompolja, in Dolenc Marija, delavka iz Mačkovca; Mustar Anton, kmetovalec iz Kompolja, in Francelj Kristina, kmetov. iz Rapeljevga.

Čestitamo!

Umrli so: Nučič Frančiška, socialna podpiranka iz Ponikev — stara 87 let; Strnad Margareta, kmetovalka iz Male vasi — stara 54 let; Hren Antonija, socialna podpiranka iz Ponikev, stara 78 let.

DRAGA-LOŠKI POTOK

Rodile so: Malnar Marija, trgovska pomočnica iz Drage — dečka; Žagar Frančiška, gospodinja iz Podplanine — dečka; Mohar Marija, kmetovalka iz Novega kota — deklico.

Srečnim mamicam čestitamo!

Poročila sta se: Samsa Ivan, sekalec iz Malega loga, in Lavrič Marija, delavka iz Šegave vasi.

Čestitamo!

PREDGRAD

Rodila je Mihelič Ana, kmetovalka iz Sodevcev — deklico.

Srečni mamici čestitamo!

Poročili so se: Štulac Josip, kmetovalec iz Karlovca, in Širaj Stanislava, kmetovalka iz Močil; Rudman Anton, kmetovalec iz Karlovca, in Majerle Ljudmila, kmetovalka iz Prelesja. Čestitamo!

RIBNICA

Rodile so: Lovšin Marija, gospodinja iz Jurjevice — dečka; Petek Zora, gospodinja iz Dolenjih Lazov — deklico; Zobec Marija, gospodinja iz Dolenje vasi — deklico.

Srečnim mamicam čestitamo!

Umrli so: Klun Neža, osebna upokojenka iz Gorenje vasi — stara 77 let; Rober Boris, otrok iz Ribnice — star 7 mesecev.

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja pri Občinskem ljudskem odboru Dobrepolje razpisuje mesto direktorja za podjetje Apnenica Dobrepolje.

Pogoji: dovršena tehnična srednja šola — oddelek za gradnje — s prakso ali dovršena srednja šola z večletno prakso v industrijskih podjetjih.

Kandidati naj vložijo pismene prošnje in jih kolkujejo s 180 din državne takse in 95 din občinske takse na Občinski ljudski odbor Dobrepolje.

Iz naših krajev

Kratke vesti iz Mozlja

V Mózlju smo imeli lepo proslavo v počastitev Dneva republike. Predsednik odbora SDZL je otvoril proslavo, učiteljica pa je imela krajši govor o pomenu praznika. Pionirji osnovne šole so pripravili igrico in dve deklamaciji.

*

Pred kratkim smo imeli občni zbor SZDL. Razpravljali smo o pripravah za proslavo 29. novembra, komunalnih zadevah, predvsem pa o zelo važni nalogi — ureditvi vaškega pokopališča. O zunanjepolitičnih dogodkih pa nam je lepo in razumljivo govoril predsednik občinskega odbora SZDL tov. Velikonja. Postavili smo mu tudi več vprašanj, na katera smo prejeli zadovoljive odgovore. Zbor je bil prav dobro obiskan.

*

Mladinska organizacija je imela sestanek, na katerem so si mladinci zadali več nalog. Sklenili so, da bodo povečali članstvo in v zvezi z ostalimi organizacijami prirejali tečaje in predavanja. Za novega predsednika so izvolili Lojzeta Eržena in prepričani smo, da bo organizacija pod njegovim vodstvom lepo napredovala.

*

Gasilska zveza je dobila od občine razpadajočo stavbo, v kateri so bili v bivši Jugoslaviji orožniki. Stavbo bomo popravili in si v njej uredili društvene prostore. Zgradili smo že stolp za sušenje cevi, orodjarna pa bo tudi kmalu gotova. Predvidena so še druga dela: stanovanje za hišnika, sejna soba in druge pritikline. Za vsa ta dela bo potrebno še precej denarja. Večji del bomo opravili s prostovoljnim delom, nekaj pomoči pa pričakujemo tudi od občine in podjetij. Vsa dela vodi predsednik Srečko Košir in mu gre priznanje za ves trud in požrtvovalnost. A. Jerkič

Obletnica v Dvorski vasi

Dne 2. decembra 1956 je minulo 27 let, ko se je prvič vršil pouk v novi šoli, ki se je začela graditi 16. septembra 1926. Starejšim je dobro znana srdita borba za in proti; ne le Dvorjancem, ampak tudi Slemencem, Laščanom pa tudi Ribničanom, Sodražanom in Poljancem. Tudi ti so prispevali svoj delež. Šola je preživela težko osvobodilno borbo nepoškodovana, čeprav je bila Dvorska vas z bombardiranjem iz zraka in z neštetimi granatami iz Velikih Lašč od Italijanov vsaj 60 odst. uničena in so bile tudi skoraj vse druge šole v občini Lašče razdejane.

Iz te šole so izšli v teh 27 letih tudi borci. Nekateri od njih so dali za svobodo življenje. Tudi številni strokovnjaki, katerih znanje koristi vsemu ljudstvu, so izšli iz te »nepotrebne« šole. Po osvoboditvi pa je služila in še danes služi ne le otrokom, temveč tudi odraslim. Tam se kulturno izobrazujejo in si utrjujejo socialistično zavest.

Sedaj pripravlja KUD igro, ki jo bodo v kratkem uprizorili. Dvorjanci so na glasu, da kar dobro rešijo svoje vloge.

Težji problem je v vasi voda. Sami si ne morejo priskrbeti pitne vode niti asanacije vasi, ker so mnogi vaščani le preveč prizadeti po okupatorju. Jože Marolt

OLEPŠEVALNO DRUŠTVO V ORTNEKU

Pretekli mesec so v Ortneku ustanovili olepševalno društvo, ki je že dobilo izdatno podporo z okraja in ima že precej članov. Olepševalno društvo naj bi skrbelo za urejenost in lepo lice Ortneka in okolice. V Ortneku bodo na primer poskrbeli za cestno razsvetljavo, ki je doslej še ni, uredili bodo nekatera poslopja itd. Okoli Ortneka in Velikih Poljan je mnogo lepih izletniških točk. Toda do sedaj so bile poti, markacije, kažipoti in drugo zanemarjeni, sedaj pa bo za to poskrbelo olepševalno društvo. V načrtu imajo tudi postavitev razglednega stolpa na grmadi, od koder je lep razgled na Slemena, na Ribniško in Dobrepoljsko dolino.

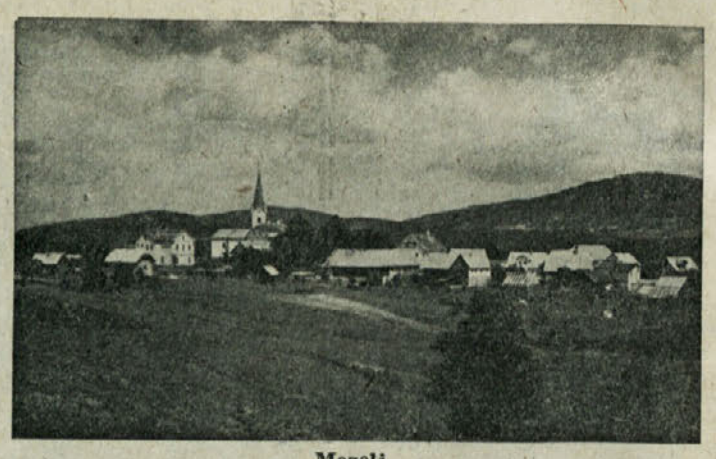

Mozelj

Prosvetno delo v Sušju

Z OBČNEGA ZBORA KUD »DR. IVAN PRIJATELJ« SUŠJE

V nedeljo, 2. decembra je bil v zadružnem domu v Sušjah letni občni zbor Kulturno umetniškega društva »Dr. Ivan Prijatelj« Sušje, katerega se je udeležilo lepo število članov. Delo tega društva je zelo odgovorno, saj deluje v pretežno kmetijskem predelu. Društvo šteje nad 70 članov, največ mladih fantov in deklet. Omeniti moramo, da je društvu v veliko pomoč učiteljstvo tukajšnje osnovne šole; oba Grebenčeva in Mastnikova so žrtvovali že marsikatera prostovoljno uro.

Na zboru so bile podane dobre in slabe strani društva. Slišali smo, da je imela igralska družina bolj slabo žetev. Vzroki so bili deloma v tem, ker so premalo skrbeli za naraščaj, vendar to ni bila samo krivda upravnega odbora; le-ta je v glavnem dobro vodil društvo. Zelo delavna je bila športna sekcija pri društvu. Društvo je preskrbelo mladim športnikom tekmovalni prostor, kjer bodo mladi fantje merili svoje moči v nogometu in drugih športnih igrah. Pri društvu deluje tudi moški pevski zbor, ki je nekajkrat nastopil ob raznih prireditvah. V zimski sezoni bo nastopil pevski zbor s samostojnim pevskim koncertom. Igralska družina bo nastopila na Silvestrovo s komedijo »Glavni dobitek«. Društvo je dosti storilo za ureditev knjižnice, ki šteje sedaj že nad 300 knjig, leposlovnih in drugih. Da ima mladina zaupanje v svoje društvo, se je videlo, ko je pristopilo k društvu 10 novih članov.

Na občnem zboru so obravnavali tudi druga vprašanja, zaključili pa so z ugotovitvijo, da je potrebna večja povezava med članstvom in upravnim odborom oziroma da morajo člani nuditi upravnemu odboru več pomoči kot doslej. Po razrešnici staremu odboru je bil izvoljen nov upravni in nadzorni odbor ter delegat za okrajno skupščino. Po občnem zboru je bila otvoritev nove knjižnice, ki je začela s tem dnem redno poslovati.

NOVA ŠOLA NA VELIKEM OSOLNIKU

Na Velikem Osolniku v laški občini se uporablja za šolsko poslopje stara stavba, ki ne ustreza svojemu namenu niti s pedagoškega niti s higienskega stališča. Da bi se to vprašanje končno rešilo, so pred leti začeli graditi v tej vasi novo šolsko poslopje, ki bo skoraj dogotovljeno. Dograditev šolskega poslopja je za ta kraj precejšnja pridobitev, saj bo v njem poleg ostalih pritiklin tudi dvorana za gasilsko orodje, ki se lahko uporabi še za razne prireditve.

Koncert opernih arij v Kočevju

Zakaj tako slab obisk?

V ponedeljek 3. decembra je bil v Kočevju v Šeškovem domu koncert opernih arij. Priredila ga je koncertna poslovalnica iz Ljubljane v okviru MKUD »Matej Bor« na gimnaziji v Kočevju. Sodelovala sta solista ljubljanske opere Maruša Patikova in Ladko Korošec ter koncertni pevec Mitja Gregorač. Pri klavirju jih je spremljal dirigent ljubljanske opere dr. Danilo Švara. Izvajali so arije iz oper: Don Kihot, Snegurečka, Seviljski brivec, Ero z onega sveta, Don Pasquale, Evgenij Onjegin, Figarova svatba, Boheme in Traviata. Tov. Mitja Gregorač pa nam je zapel Brahmsovo »Pot k dekletu« in Lipovškovo »Prvo pomlad«, Bersa »Oj samci«, Gotovaca »Momački jadi« in arije iz opere »Traviata«.

Koncert je lepo uspel. Ljubljanski gosti so nam pokazali nekaj odlomkov iz oper in publika je bila zelo navdušena. Mislim, da je pohvale vredno tudi to, da navezuje ljubljanska koncertna poslovalnica stike s podeželjem in da misli na to, da smo tudi v Kočevju potrebni kulturne izobrazbe.

Skratka, bili smo navdušeni nad lepim izvajanjem ljubljanskih gostov in si želimo še več takih večerov. Obenem se jim tudi najlepše zahvaljujemo.

In na koncu še to! Ne morem razumeti, zakaj ni bilo več obiska. Ali nekateri prebivalci Kočevja sploh nimajo smisla za kulturne prireditve. Mislim, da je grdo za Kočevje, da ob priliki takšnega koncerta, kot je bil ta, na katerem so sodelovali znani pevci ljubljanske opere, nismo mogli napolniti dvorane v Šeškovem domu. Sicer se pa to ni zgodilo prvič. Mislim, da bi bilo nujno potrebno, da začnejo o tem čimprej premišljevati prizadeti Kočevarji.

-nda

OBČNI ZBORI NAŠIH ORGANIZACIJ IN DRUŠTEV

Za poživitev dela SZDL v Spodnjem Logu

Po sklepu občinske konference SZDL v Predgradu je bil 11. novembra 1956 zbor volivcev za vasi Spodnji log in Knežja lipa. Udeležba je bila slaba, posebno iz vasi Knežja lipa. Na sestanku je bil navzoč predsednik SZDL občine Predgrad, tov. Mirko Rauh, ter tovariš z okraja. Na sestanku bi moral poročati o dosedanjem delu predsednik, a žal ni bil navzoč. Ugotovilo se je, da se stari odbor od svoje izvolitve sploh ni sestal. Iz tega lahko sklepamo, da je bilo delo vseh članov popolnoma mrtvo.

Na sestanku so nam tovariši dali nekaj napotkov za bodoče delo. Največji poudarek je bil na gospodarstvu in elektrifikaciji vasi Spodnji log. Znano je menda vsem, ki so sodelovali v NOB, da je vas Spodnji log veliko doprinesla k osvoboditvi z materialnimi in človeškimi žrtvami. Danes, ko že skoraj po vseh krajih okraja sveti elektrika, živi ta vas še vedno ob petrolejki. Kot je bilo ugotovljeno na sestanku, je ljudstvo te vasi pripravljeno pomagati s prostovoljnim delom, prosimo pa pomoči. Upamo, da ne bomo glede denarne pomoči pri občini in OLO naleteli na gluha ušesa!

Novo izvoljeni odbor se je takoj po volitvah sestal in sklenil, da bo seja novega odbora SZDL Knežja lipa — Spodnji log 17. novembra 1956 v osnovni šoli Spodnji log, ter obenem izvolili elektrifikacijski odbor. Člani odbora Spodnji log so čakali člana odbora Knežja lipa 1 in pol ure. Žal smo se morali raziti brez zaključka. Tako sta se končali tudi druga in tretja seja.

Najbolj žalostno za člane odbora iz Knežje lipe je, da so uslužbenci Državnega posestva Knežja lipa, ki imajo največ izobrazbe ter sposobnosti, da bi vodili in širili socialistično misel na vasi, pa imajo najmanj razumevanja za to, čeprav je ljudstvo z njihovo izvolitvijo v odbor SZDL pričakovalo poživitev dela te organizacije.

Zato prosimo, naj nam okrajni odbor SZDL svetuje v »Novicah«, kako naj naša osnovna organizacija sploh dela, če se člani odbora ne morejo sestati, kljub temu, da je eden izmed njih član ZK.

Vaški odbor SZDL Spodnji Log

Zbor v Šalki vasi

Bližajo se dnevi, ko mora vsaka organizacija položiti račun svojega dela. Dotaknil se bom občnega zbora SZDL v Šalki vasi. Odgovorni funkcionarji so že pred nekoliko tedni vedeli, da je treba pripraviti občni zbor. Zakaj torej tega niso storili in se je sklical šele po iniciativi nekaterih članov SZDL. Zato pač, ker stari odbor ni delal in potem tudi ni imel kaj poročati. Vsak član SZDL naj v bodoče dobro premisli, koga bo predlagal v odbor. Moramo reči, da ljudje v Šalki vasi niso slabi, a če jih nihče ne vodi, se tudi oni ne brigajo za tako delo.

Občni zbor z dne 22. novembra 1956 je bil zelo obiskan in verjetno bo tudi plodonosen. Diskusija je bila zelo živa. Udeležence so predvsem zanimala gospodarska vprašanja, pazljivo pa so poslušali tudi referat o zunanji in notranji politiki, ki ga je imel tov. Janko Velikonja. Občni zbor je tudi sklenil, da se bo podaljšal vodovod do konca vasi in da se bo pomagalo pri gradnji rezervoarja za gasilsko četo v Šalki vasi.

Vse to nam kaže, da bi ljudje radi delali, da pa, seveda, funkcionarji ne smejo stati ob strani. Vsi odbori, ki jih bomo izvolili za naslednje leto, se bodo morali potruditi, da bodo vsi sklepi uresničeni.

Novi odbor SZDL se bo moral brigati za gospodarska in politična vprašanja, ker ta predstavljajo eno samo celoto. Zato bo prav, če bo pripravil nekaj političnih predavanj, ki bodo koristna tudi za uspešno reševanje gospodarskih vprašanj. M. J.

OBČNI ZBOR KULTURNO UMETNIŠKEGA DRUŠTVA

V novo urejeni dvorani v Ponikvah se je zbralo nekako 30 članov, večinoma mlajših ljudi. Iz podanih poročil je bilo razvidno, da je bilo težišče dela na gradnji objekta. Vsa težaška in druga dela so opravili prostovoljno. Na prireditvah pridobljeni denar so porabili za nakup materiala. Z dosedanjim delom so dokazali, da so dobri organizatorji in gospodarji. Izrekli so tudi priznanje najbolj delavnim članom z Alojzem Zgoncem na čelu. Le-ti so z zagrizeno vztrajnostjo žrtvovali več, kot smo mogli pričakovati. V diskusiji je bilo slišati nekaj dobrih misli, ki so jih uvrstili med sklepe: dokončna ureditev garderobe, nabava kulis, notranja oprema odra, planiranje telovadišča, nadaljnje razvijanje kulturnoizobraževalnega dela itd.

V novi upravni in nadzorni odbor so ponovno izvolili najboljše člane, in sicer poleg starejših ljudi tudi nekaj mlajših.

Društvo je povezano z Domom počitka, Kmetijsko zadrugo idr., kar mu koristi pri reševanju raznih problemov.

Delo društva lahko služi za zgled dobrega dela in velike vztrajnosti

★

ŽELEZNIČAR PRETEPEL POTNIKA

Te dni se je v kupeju šolskega vlaka med železniškima postajama Ribnica in Žlebič dogodilo nekaj, kar bi ogorčilo vsakogar, kakor je tudi mene, ki sem bil poleg še ene odrasle osebe in mladih potnikov — dijakov in šolarčkov priča prizoru, ki ga bom opisal. Železničarski uslužbenec, srednjih let in visok, je pregledoval vozovnice. Ko se je vračal po kupeju nazaj, mu je deček, star kakih 11 do 12 let in doma iz Žlebiča, zaprl vrata, ki mejijo polovico kupeja. Kljub temu, da je deček vrata takoj zopet odprl, je omenjeni železničar skoraj pobesnel. Dečka je poklical na hodnik in ga med zmerjanjem klofutal z obema rokama po obrazu. Postopek železničarja je obsodbe vreden in prav bi bilo, da se tudi uprava železnice pozanima za opisani primer in suroveža primerno kaznuje.

Iz naše armade nam pišejo

VEDNO SMO PRIPRAVLJENI BRANITI DOMOVINO

Bilo je lepega jesenskega dne. Ko sem se vrnil iz službe, me je doma čakal poziv. Moral bom odslužiti svoj kadrovski rok.

Bilo mi je v čast, da bom postal pripadnik JLA. Saj je naša armada ponos vsega ljudstva. Prve dni mi je bilo v enoti nekoliko težko, saj nisem nikogar poznal. Kmalu pa smo se mladi in krepki fantje iz vseh krajev naše države spoznali in skovali nezlomljivo bratstvo in enotnost. Posebno hvaležni smo svojim predstojnikom, ki nas pravilno vzgajajo v sposobne branitelje naše domovine. Lahko obljubim, da bomo znali braniti vse pridobitve, ki so nam jih izbojevali naši bratje in očetje tako rekoč z golimi rokami. Naša armada je danes moderno oborožena in je pod vodstvom našega velikega Maršala pripravljena na kakršne koli preizkušnje.

Toda kmalu bo prišel čas, ko se bomo vrnili na svoje domove in nas bodo zamenjali naši mlajši bratje. V naših srcih pa bo ostala ljubezen do naše ljudske armade, saj smo se v njej mnogo naučili. Poglobila se je naša ljubezen do domovine in naučili smo se, kako jo je treba braniti, če bi bilo treba.

Kmalu si bomo spet stisnili roke in tedaj vam bomo lahko še mnogo povedali o naši hrabri ljudski armadi. — Ciril Križman, V. p. 5912, Kumanovo, Makedonija.

NI UKRADEL KOLO

V zvezi s tatvino kolesa na škodo J. K. iz Kočevja, kot je bilo poročano v Novicah in za katero je bil obdolžen C. D., je Okrajno sodišče v Kočevju na javni razpravi pretekli teden ugotovilo, da C. D. ni kriv in ga je oprostilo kazenske odgovornosti.

ZANKO JE NASTAVIL

Minulo nedeljo so člani Lovske družine Kočevje ugotovili, da je Anton Volf iz Novih Ložin pri Stari cerkvi ujel na zanko srno. Na sled so mu prišli, ker so ga sledili od kraja, kjer je nastavil zanko. Kljub strogim zakonskim določilom se še vedno najde divje lovce. Obsojanja je to vredno toliko bolj, ker divjad pretežno lovijo na zanko.

K ČLANKU »OBČNI ZBOR SZDL V VELIKIH LAŠČAH

Stavek o prometnem davku se mora pravilno tako glasiti: »Člani SZDL so živo razpravljali o prometnem davku za razrez lesa za domačo potrebo. Predlagali so, da se ta davek opusti.«

DOMAČA POVEST

21.

Peter na videz ves v skrbi za svojega nečaka, je bil prepovedal prve dni po svoji nevarnosti očetu Bernardu z grada voditi dečka. Malo dni pozneje pa je dovolil zopet, celo velel je, da sme iti v vas med kmečke ljudi.

Tam je stala sredi vasi pod Kozjakom lepa košata hruška. Le-sem je zahajal oče Bernard s svojim učencem, le-sem je prišel tudi tisto popoldne.

22.

Vaščanje, ki so mimo hodili so že od daleč grede sneli pokrivalo z glave in spoštljivo ogovarjali meniha. Eni so šli po opravkih dalje, eni pa so se ustavili ter povpraševali in poslušali vljudnega starca, ki je veliko vedel. Zbrala se je okrog njega in okrog Jurija precej velika družba. Oče Bernard je pripovedoval zgodbo iz svetih bukev o Samsonu in Filistranih.

23.

To mirno veselje pa jim je prestregel deček, ki je zavpil: »Lejte, lejte, Turki!«

Res so na iskrih konjičih dirjali čudni možje, na pol oblečeni, umazani in rjavi. Kmetje so brž poznali cigane.

Bilo jih je res strašno gledati, kako so malim konjem viseli naprej čez grivo ter jo naravnost proti hruški drvili.

24.

Ciganje so bili že tukaj. Ustavili so se pri hruški. Zdajci se razbeže otroci in žene, le menih z grajskim dečkom in z nekaterimi moškimi ostane na mestu.

»Vi imate tukaj lepega dečka, ali bi ga ne hoteli nam izročiti?« Rekši pristopi dolgin cigan Samol zasmehljivo in zgrabi malega Jurija, ki se je zaman jokaje skušal skriti za očeta Bernarda.